

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2012. június 28.(*)

„Munkavállalók szabad mozgása – EUMSZ 45. cikk – 1612/68/EGK rendelet – A 7. cikk (4) bekezdése – A hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve – A nyugdíjazást megelőzően részmunkaidőben dolgozó munkavállalók számára fizetett kiegészítés – A lakóhelyük tagállamában jövedelemadó-köteles határ menti ingázó munkavállalók – Az alkalmazás helye szerinti tagállamban elméletileg fizetendő jövedelemadó összegének névleges figyelembevétele”

A C-172/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Arbeitsgericht Ludwigshafen am Rhein (Németország) a Bírósághoz 2011. április 11-én érkezett, 2011. április 4-i határozatával terjesztett elő az előtte

Georges Erny

és

a **Daimler AG – Werk Wörth**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: J. N. Cunha Rodrigues tanácselnök (előadó), U. Löhmus, A. Rosas, A. Arabadjiev és C. G. Fernlund bírák,

előtanácsnok: J. Mazák,

hivatalvezető: A. Impellizzeri tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. március 28-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- G. Erny képviseletében G. Turek Rechtsanwalt,
- a Daimler AG – Werk Wörth képviseletében U. Baeck és N. Kramer Rechtsanwältin,
- az Európai Bizottság képviseletében G. Rozet és S. Grünheid, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a előtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a előtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 45. cikk és a munkavállalók

Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68/EGK tanácsi rendelet (HL L 257., 2. o., magyar nyelvű különkiadás: 5. fejezet, 1. kötet, 15. o.) 7. cikkének (4) bekezdése értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet G. Erny Franciaországban lakó és Németországban dolgozó francia állampolgár, valamint munkáltatója, a Daimler AG – Werk Wörth (a továbbiakban: Daimler) között az úgynevezett „nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezmény” rendszerében részére fizetendő bérkiegészítés (a továbbiakban: kiegészítés) számítása tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Uniós jog

3 Az 1612/68 rendelet 7. cikke értelmében:

„(1) Valamely tagállamnak egy másik tagállam területén foglalkoztatott állampolgárát a foglalkoztatási és munkafeltételek tekintetében nem kezelhetik állampolgársága miatt a hazai állampolgároktól eltérő módon, különösen ami a javadalmazást, a munkaviszony megszüntetését és munkanélkülivé válás esetén az újraelhelyezést vagy újrafoglalkoztatást illeti.

[...]

(4) Kollektív vagy egyéni szerződés vagy bármely más kollektív megállapodás azon rendelkezése, amely másik tagállam állampolgárait illetően megkülönböztető feltételeket határoz meg vagy engedélyez a foglalkoztathatóság, a foglalkoztatás, a javadalmazás, egyéb munkafeltételek vagy a munkaviszony megszüntetése tekintetében, semmis.”

4 A munkavállalók Unión belüli szabad mozgásáról szóló, 2011. április 5-i 492/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 141., 1. o.) 2011. június 16-i hatállyal hatályon kívül helyezte és felváltotta az 1612/68 rendeletet.

A nemzeti jog

A nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezményről szóló törvény

5 A nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezményről szóló törvény (Altersteilzeitgesetz) 1. §-a így rendelkezik:

„(1) A a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezmény az idősebb munkavállalóknak a szakmai életük az öregségi nyugdíjba történő fokozatos visszavonulását hivatott szolgálni.

(2) A Bundesanstalt für Arbeit [a továbbiakban: szövetségi munkaügyi hivatal] az e törvény szerinti ellátások útján támogatja azon idősebb munkavállalók korra való tekintettel történő részmunkaidős foglalkoztatását, akik a munkaidejüket az 55. életév betöltésétől – legkésőbb 2009. december 31-től – csökkentik, és ezáltal lehetővé teszik egy egyébként munkanélküli munkavállaló alkalmazását.”

6 Az említett törvény 3. §-a (1) bekezdése 1. pontja a) alpontjának 2004. június 30-ig hatályos szövege értelmében:

„A 4. § szerinti ellátásra való jogosultság [a kiegészítéseknek a szövetségi munkaügyi hivatal által meghatározott törvényi összegben történő visszatérítése] feltételei a következők:

(1) a munkáltató kollektív szerződés, [...] üzemi megállapodás vagy a munkavállalókkal kötött megállapodás alapján

a) a korra való tekintettel történő részmunkaidő-s foglalkoztatás után járó munkabér e munkabér legalább 20%-ával, de legalább a munkavállalókat rendszerint terhelő törvényes levonásokkal csökkentett – a 6. § (1) bekezdése értelmében vett – korábbi munkabér 70%-ára (nettó minimumösszeg) kiegészítette. [...]"

7 Ugyanezen törvény 15. §-ának első mondata értelmében:

„A Bundesministerium für Arbeit und Soziales [szövetségi szociális és munkaügyi minisztérium] rendelet útján meghatározhatja a 3. § (1) bekezdése 1. pontja a) alpontjának 2004. június 30-ig hatályos szövege szerinti nettó minimumösszegeket. [...]"

A nettó minimálbérrel szóló rendelet

8 A nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezményről szóló törvény 15. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a hatáskörrel rendelkező szövetségi miniszter elfogadta a nettó minimálbérrel szóló rendeletet (Mindestnettoetrags-Verordnung) amelynek az alapügyben alkalmazandó szövegét a 2007. december 19-i rendelet (BGB1. 2007 I, 3040. o.) tartalmazza.

9 Ahogy azt maga a kérdést elterjesztő bíróság megállapította, az említett rendelet tartalmaz egy táblázatot, amely 5 euróra felkerekített bruttó jövedelmeket tüntet fel, és azokhoz – a jövedelemadó-sávok szerint – nettó minimumösszegeket rendel. Az érintett adósávoknak megfelelően a jövedelemadó, valamint a szolidaritási hozzájárulás egyéni adókedvezményekre tekintet nélküli levonására kerül sor. Társadalombiztosítási járulékok címén átalányként 21%-os összeget vonnak le a nyugdíjbiztosítási hozzájárulás havi plafonjára korlátozva. Az ily módon megállapított nettó minimumösszegek 70%-át tüntetik fel az említett táblázatban.

A nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezményről szóló kollektív szerződés

10 A Verband der Pfälzischen Metall- und Elektroindustrie e. V. (pfalzi fém- és villamos ipari szövetség) és a Bezirksleitung der Industriegewerkschaft Metall (a fémipari szakszervezet regionális igazgatósága) között 2004. november 23-án megkötött, a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezményről szóló kollektív szerződés (Tarifvertrag zur Altersteilzeit) (a továbbiakban: kollektív szerződés) 7. cikke értelmében:

„A foglalkoztatott a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezmény után járó munkabérre a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezményről szóló törvény 3. §-a (1) bekezdése 1. pontja a) alpontjának hatályos szövege szerint kiegészítést kap. Ezt mindazonáltal úgy kell kiszámítani, hogy a havi nettóbér legalább a foglalkoztatottakat rendszerint terhelő törvényes levonásokkal csökkentett [...] korábbi havi bruttó munkabér 82%-ával legyen egyenlő.”

A központi üzemi megállapodás

11 A Daimler Chrysler AG-ben (jelenleg Daimler AG) 2000. július 24-én a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezmény igénybevételéről szóló központi üzemi megállapodás (Gesamtbetriebsvereinbarung) megkötésére került sor, amely a kiegészítést 82%-ról 85%-ra emelte.

12 E megállapodás 8.3 pontja a következőképpen rendelkezik:

„A kiegészítést úgy kell kiszámítani, hogy a munkavállaló a munkavégzési időszakban – a 8.2.2 pontnak megfelelően – legalább a munkavállalókat rendszerint terhelő törvényes levonásokkal csökkentett korábbi munkabér 85%-át; a mentesítési időszakban – a 8.2.3 pontnak megfelelően – legalább a munkavállalókat rendszerint terhelő törvényes levonásokkal csökkentett korábbi munkabér 85%-át kapja.”

A nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezményre vonatkozó szerződés

13 A felek között létrejött, a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezményre vonatkozó szerződés (Altersteilzeitvertrag der Parteien) „a munkáltató által nyújtott kiegészítő jellegű ellátások” című 5. §-ának (1) bekezdése értelmében:

„A havi nettó részmunkaidős juttatást az üzemi megállapodásnak megfelelően az átlagos havi nettó teljes munkaidős juttatás 85%-ára kell kiegészíteni (ennek alapja: a hatályos nettó minimálbérrel szóló rendelet). A 4. § alapján számított nettó részmunkaidős juttatás mellett ezért megfelelő havi kiegészítés is fizetendő.”

Az alapeljárás és az elzáró döntéshozatalra elterjesztett kérdések

14 G. Erny a Francia Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság között megkötött, a kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény értelmében vett határ menti ingázó munkavállaló. A Németországban megszerzett jövedelme – a társadalombiztosítási járulékok németországi levonását követően – Franciaországban adóköteles. Mivel Franciaországban alacsonyabbak a jövedelemadó-kulcsok, mint Németországban, egy olyan munkavállaló, mint G. Erny, magasabb nettó jövedelemben részesül, mint egy Németországban lakó hasonló helyzetben lévő munkavállaló.

15 2006. november 17-én az alapeljárásban részt vevő felek a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezményre vonatkozó szerződést kötötték, amelynek alapján 2007. szeptember 1-jétől G. Erny eredetileg fennálló teljes munkaidős munkaviszonyát szabályozó munkaszerződését részmunkaidős munkaviszonyt szabályozó munkaszerződés váltotta fel.

16 A felek közötti munkaviszony e megállapodásnak megfelelően legkésőbb 2012. augusztus 31-én szűnik meg. A nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezmény ideje alatt G. Erny a részmunkaidős juttatáson kívül kiegészítést is kap. Az említett megállapodás 5. §-ának megfelelően a havi nettó részmunkaidős juttatást „az átlagos havi nettó teljes munkaidős juttatás 85%-ára egészítik ki (ennek alapja: a hatályos nettó minimálbérrel szóló rendelet).”

17 Amint a jelen ítélet 9. pontjában szerepel, a nettó minimálbérrel szóló rendelet tartalmaz egy olyan táblázatot, amely a bruttó jövedelmekhez a német jövedelemadó-sávok szerint úgynevezett nettó minimumösszegeket társít. Az adósávnak megfelelően a bruttó jövedelemből levonják a német jövedelemadót (az egyéni adókedvezményeken kívül), a szolidaritási hozzájárulást és társadalombiztosítási járulékok címen átalányként egy 21%-os összeget. Az így megállapított nettó jövedelem 70%-át tüntetik fel a táblázatban nettó minimumösszegeként.

18 A jövedelemadóról szóló német törvény (Einkommensteuergesetz) értelmében a

Németországban adókötelezettség alá tartozó munkavállalóknak fizetett kiegészítések után nem kell adót fizetni, és ezek a német társadalombiztosítási járulékok alól is mentesek, habár a kiegészítést az alkalmazandó adókulcs meghatározásához figyelembe veszik.

19 A kiegészítés kiszámítását illetően a Daimler eladja, hogy számítási alapként először is kiszámít egy névleges bérösszeget, amely megegyezik az átlagos havi nettó teljes munkaidős juttatás 85%-ával. Ehhez a bruttó jövedelemből, amelyet G. Erny a nyugdíjazást megelőző munkaidős-kedvezmény időszakában keresne, a nettó minimumösszegek táblázatának segítségével kiszámítja az átlagos nettó jövedelem 70%-át, és ezt 85%-ra egészíti ki. Az alapügyben a munkáltató névlegesen a Németországban alkalmazott III. adósávot (házas munkavállaló) veszi az említett táblázattal összefüggésben viszonyítási alapként.

20 A második lépésben a munkáltató meghatározza az érintett munkavállalónak „a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidős-kedvezmény után járó egyéni nettó jövedelmét”. Ennek érdekében a Németországban adókötelezettség alá tartozó munkavállalók esetében a ténylegesen felmerülő adókat és társadalombiztosítási járulékokat levonja a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidős-kedvezmény után járó díjazásból (amely megegyezik a nyugdíjazást megelőző munkaidős-kedvezmény előtt kapott bruttó jövedelem 50%-ával). A határ menti ingázó munkavállalók esetében a ténylegesen felmerülő társadalombiztosítási járulékok mellett névlegesen a német jövedelemadót is levonják. Ez utóbbi összeg megfelel annak a jövedelemadónak, amely a határ menti ingázó munkavállalóval azonos egyéni ismérvek (bruttó jövedelem, családi helyzet) által jellemzett, Németországban adókötelezettség alá tartozó munkavállalót terhelné.

21 Végül a kiegészítés megfelel az átlagos havi nettó teljes munkaidős juttatás 85%-ának megfelelő névleges jövedelem és a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidős-kedvezmény után járó egyéni nettó jövedelem között fennálló különbségnek.

22 A Daimler véleménye szerint az általa alkalmazott számítási mód lehetővé teszi a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidős-kedvezmény időszakát töltő valamennyi munkavállalót érintő egységes számítási alap meghatározását. A munkavállalók egyikénél sem az egyéni adó összegét, hanem csupán az átlagos jövedelemadót veszik figyelembe, és egyetlen munkavállaló sem kapja meg pontosan a neki korábban fizetett nettó jövedelem 85%-át, még akkor sem, ha Németországban tartozik adókötelezettség alá. Az átlagszámítás mindenekelőtt az összteher felmérhetőségét, az adminisztrációs költségek megtakarítását és az eljárás egyszerűsítését szolgálja. A C-400/02. sz. Merida-ügyben 2004. szeptember 16-án hozott ítélet (EBHT 2004., I-8471. o.) tényállásával ellentétben a kiegészítés nem rendelkezik kompenzációs funkcióval, és a Daimler arra sem lenne köteles, hogy garantált nettó jövedelmet fizessen, amely után részben vagy egészben teljesítené az adókat és az őt terhelő társadalombiztosítási járulékokat.

23 G. Erny a Daimlerrel ellentétben arra hivatkozik, hogy a kiegészítés Franciaországban jövedelemadó-köteles, és a vitatott számítási mód által előidézett kettős adóztatás hátrányos megkülönböztetést eredményez, mivel az eltérő helyzeteket azonos módon kezeli.

24 G. Erny következképpen keresetet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz, amely arra irányult, hogy munkáltatójától a jelenleginél magasabb kiegészítést kapjon, melynek mértékét a következőképpen számolja ki.

25 Először is kiszámít egy 85%-os névleges összeget úgy, hogy a teljes munkaidős díjazásnak megfelelő utolsó bruttó jövedelméből levonja társadalombiztosítási járulékok címén általában a 21%-ot és nem vonja le névlegesen a nettó minimálbérrel szóló rendelet nettó minimumösszegegre vonatkozó táblázatának megfelelő német jövedelemadót. Ezt követően meghatározza az így

megkapott összeg 85%-át. A második lépésben kiszámolja a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezmény után járó egyéni nettó jövedelmet, levonva a ténylegesen felmerülő társadalombiztosítási járulékokat az egy teljes munkaidős foglalkoztatás után járó bruttó jövedelem felével megegyező mértékű, a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezmény után járó juttatásból, a német jövedelemadó névleges levonása nélkül. E számítási mód alkalmazásával a Daimler által G. Ernynek fizetett kiegészítés és az említett számítási módból eredő összeg különbözete havi 424,40 euró hiányt eredményez.

26 A kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy a Franciaországban adókötelezettség alá tartozó határ menti ingázó munkavállalók egyértelműen azon nettó jövedelmük 85%-a alatti összeget kapnak, amelyben a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezmény elött részesültek, miközben a Németországban adókötelezettség alá tartozó munkavállalók az addigi nettó jövedelmük 85%-ának megfelelő mértékű átalányösszeget kapnak. Ezt a helyzetet főkép az magyarázza, hogy az adókulcsok Németországban magasabbak, mint Franciaországban. Másfelől nem zárható ki, hogy a G. Ernyhez hasonló helyzetben lévő személyeknek Franciaországban a kiegészítésre szintén kell adót fizetniük.

27 Ezen körülmények között az Arbeitsgericht Ludwigshafen am Rhein, tekintettel a fent hivatkozott Merida-ügyben hozott ítéletre, felfüggesztette eljárását, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Ellentétes-e az 1612/68 rendelet 7. cikkének (4) bekezdése által pontosított EUMSZ 45. cikkel a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezményre vonatkozó olyan egyéni szerződéses rendelkezés, amely szerint – mint a felek között létrejött, a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezményre vonatkozó szerződés 5. §-ának 1. pontja értelmében – a szerződésben kikötött kiegészítést a Franciaországból származó határ menti ingázó munkavállalók esetében is a nettó minimálbérrel szóló rendelet alapján kell kiszámítani?

2) A Bíróság által az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Az 1612/68 rendelet 7. cikkének (4) bekezdése által pontosított EUMSZ 45. cikk előírásaira figyelemmel úgy kell-e értelmezni a megfelelő kollektív szerződéses rendelkezéseket – mint a 2000. július 24-i központi üzemi megállapodás 8.3 pontját és a 2004. november 23-i kollektív szerződés 7. §-át –, hogy a határ menti ingázó munkavállalók esetében a kiegészítés kiszámítását nem a fent említett rendelet táblázata szerint kell elvégezni?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az elfogadhatóságról

28 A Daimler álláspontja szerint a kérdést előterjesztő bíróság nem kételkedik az uniós jog terjedelmében, hanem valójában azt kéri a Bíróságtól, hogy segítsen a releváns német jogszabályok, valamint az üzemi megállapodás és a kollektív szerződés értelmezésében. Márpedig a Bíróságnak csak arra van hatásköre, hogy az uniós jog értelmezéséről és érvényességéről döntsön, így az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.

29 Ezt az érvelést el kell utasítani.

30 Az EUMSZ 267. cikk alapján a Bíróságnak bizonyosan nincs hatásköre arra, hogy szerződési záradékokat vagy nemzeti törvényi rendelkezéseket értelmezzen, sem pedig arra, hogy e záradékoknak vagy rendelkezéseknek az uniós joggal való összeegyeztethetőségéről döntsön (lásd ebben az értelemben különösen a C-384/08. sz. Attanasio Group ügyben 2010.

március 11-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-2055. o.] 16. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

31 Mindazonáltal, ahogy arra a kérdést elterjesztő bíróság is kifejezetten utalt, az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az „uniós jog értelmezésére”, pontosabban az EUMSZ 45. cikknek és az 1612/68 rendelet 7. cikke (4) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

32 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróságnak az általa folytatott vizsgálatot az uniós jogi rendelkezésekre kell korlátoznia azáltal, hogy e rendelkezésekre való hasznos értelmezést ad a kérdéseket elterjesztő bíróságnak, amelynek ez alapján döntenie kell a nemzeti törvényi rendelkezéseknek és szerződési záradékoknak a közösségi joggal való összhangjáról az előtte folyamatban lévő jogvita elbírálása érdekében (lásd a fent hivatkozott Attanasio Group ügyben hozott ítélet 19. pontját).

33 E kikötésre tekintettel kell választ adni az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre.

Az ügy érdeméről

34 Kérdéseivel – amelyeket célszerű együtt vizsgálni – a kérdést elterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 45. cikket és az 1612/68 rendelet 7. cikkének (4) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétesek az egyéni és kollektív szerződések olyan kikötései, amelyek alapján az alapügy tárgyát is képező, a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezmény rendszerében a munkáltató által fizetett kiegészítést olyan módon kell kiszámítani, hogy a munkavállaló által a foglalkoztatás szerinti tagállamban fizetendő jövedelemadó névlegesen levonják e kiegészítés számítási alapjának meghatározásakor, miközben a kettős adóztatás elkerüléséről szóló pénzügyi megállapodásnak megfelelően a munkavállalók lakóhelye szerinti tagállam adóztathatja az olyan munkavállalóknak adott illetményeket, munkabéreket és hasonló juttatásokat, akik nem a foglalkoztatás szerinti tagállamban laknak. Az e kérdésre adott igenlő válasz esetén a kérdést elterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy milyen következmények vonatkoznak az e munkavállalóknak fizetendő kiegészítés kiszámítására.

35 Az EUMSZ 45. cikk (2) bekezdése tiltja a tagállamok munkavállalói között az állampolgárság alapján történő minden olyan megkülönböztetést, mely a foglalkoztatással, a javadalmazással és egyéb munka- és foglalkoztatási feltételekkel kapcsolatos.

36 Az említett rendelkezésben szereplő hátrányos megkülönböztetés tilalma nem csupán a hatóságok tevékenységére kötelező, hanem minden olyan megállapodásra is kiterjed, amelynek célja a munkaviszony kollektív módon történő szabályozása, valamint kiterjed a magánszemélyek egymás között megkötött szerződéseire is (lásd különösen a C-94/07. sz. Raccanelli-ügyben 2008. július 17-én hozott ítélet [EBHT 2008., 5939. o.] 45. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

37 A 1612/68 rendelet 7. cikkének (4) bekezdése, amely a migráns munkavállalóknak az EUMSZ 45. cikkből eredő egyes jogait magyarázza és hajtja végre (a fent hivatkozott Merida-ügyben hozott ítélet 19. pontja), előírja, hogy az egyéni vagy kollektív szerződés minden olyan, többek között a javadalmazás és egyéb munkafeltételek vagy a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó rendelkezése semmis, amely más tagállam állampolgárait illetően megkülönböztető feltételeket határoz meg.

38 Egy olyan szolgáltatást, mint a kiegészítés, amelyet a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezmény rendszeréhez tartozó munkavállalónak nyújtott juttatás kiegészítéseként

fizetnek, javadalmazási elemként vitathatatlanul az el?z? pontban hivatkozott rendelkezések tárgyi hatálya alá tartozik, függetlenül attól a körülménytől, hogy a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezményről szóló törvény értelmében a kiegészítés finanszírozása a munkáltatónak történő visszatérítés formájában részben közpénzből történik. Egy G. Erny helyzetében lévő határ menti ingázó munkavállaló egy ilyen kiegészítés tekintetében hivatkozhat az említett rendelkezések által biztosított kedvezményre (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Merida-ügyben hozott ítélet 20. pontját).

39 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az EUMSZ 45. cikkben és az 1612/68 rendelet 7. cikkében megtalálható egyenlő bánásmódra vonatkozó szabály nem csupán az állampolgárságon alapuló, nyílt hátrányos megkülönböztetést, hanem a hátrányos megkülönböztetés valamennyi leplezett formáját is tiltja, ezek ugyanis más megkülönböztetés ismérvek alkalmazásával valójában ugyanahhoz az eredményhez vezetnek (lásd különösen a C-237/94. sz. O'Flynn-ügyben 1996. május 23-án hozott ítélet [EBHT 1996., I-2617. o.] 17. pontját).

40 A megkülönböztetés tilalma nemcsak azt rögzíti, hogy azonos tényállásokat ne kezeljenek eltérően, hanem azt is, hogy eltérő tényállásokat ne kezeljenek azonosan (lásd különösen a fent hivatkozott Merida-ügyben hozott ítélet 22. pontját).

41 A nemzeti jog vagy egy szerződési kikötés valamely rendelkezése – kivéve, ha azt objektív okok igazolják, és arányos az elérni kívánt céllal – közvetetten hátrányosan megkülönböztet?nek tekintend?, amennyiben jellegénél fogva inkább a migráns munkavállalókat érintheti, mint az adott tagállam munkavállalóit, következésképpen azzal a kockázattal jár, hogy különösen az el?bbieket hozza hátrányosabb helyzetbe (lásd különösen a fent hivatkozott Merida-ügyben hozott ítélet 23. pontját). Ahhoz, hogy valamely intézkedést közvetetten hátrányosnak lehessen min?síteni, nem szükséges, hogy az valamennyi belföldi állampolgárt el?nyben részesítsen vagy a belföldiek kizárásával csak más tagállamok állampolgárait részesítse hátrányban (lásd ebben az értelemben különösen a C-542/09. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 2012. június 14-én hozott ítélet 38. pontját).

42 A jelen esetben a német jövedelemadó névleges figyelembe vétele hátrányos hatást gyakorol a határ menti ingázó munkavállalók helyzetére, mivel a kiegészítés számítási alapjának megállapításánál a német jövedelemadó névleges levonása – azokhoz a munkavállalóhoz képest, akiknek Németországban van a lakóhelyük, és ott adókötelesek – hátrányosan érinti az olyan személyeket, akik – akár csak G. Erny – nem a Németországi Szövetségi Köztársaságban, hanem más tagállamban laknak, és ott adókötelesek.

43 A kérdést el?terjeszt? bíróság által tett megállapítások szerint, amennyiben a kiegészítést a nettó minimálberről szóló rendelet alapján számítják ki, a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezmény hatálya alá tartozó, Németországban adókötelezettség alá es? munkavállalók egy olyan összeget kapnak, amely körülbelül azon nettó jövedelem 85%-ának felel meg, amelyben teljes munkaidős juttatásuk címén korábban részesültek. Ennek az az oka, hogy a rendelet a német jövedelemadó sávjain és sajátosságain alapul, és e munkavállalóknak a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidő-kedvezmény rendszerébe való felvételüket megelőző adójogi helyzetét a számítási mód során figyelembe vették és leképezték.

44 Ezzel ellentétben a határ menti ingázó munkavállalók egyértelműen az addigi nettó jövedelmük 85%-a alatti összeget kapnak. A kérdést el?terjeszt? bíróság szerint ez lényegében arra vezethető vissza, hogy az említett rendelet táblázata az e rendelet hatálybalépésének időpontjában alkalmazandó német jövedelemadó kulcsokat veszi alapul, amelyek magasabbak a franciaországi hasonló adókulcsoknál. A határ menti ingázó munkavállalók esetében tehát a kiegészítés számítási módjához egy olyan „névleges” adójogi helyzetet vesznek alapul, amely semmiféle összefüggésben nem áll a korábban az utolsó teljes munkaidős juttatásuk címén kapott

jövedelmükkel.

45 Következésképpen a határ menti ingázó munkavállalók esetében a német jövedelemadó-kulcsok névleges alkalmazása megakadályozza, hogy a fizetett összeg megfeleljen körülbelül a korábban egy teljes munkaidős díjazás címén kapott nettó juttatás 85%-ának, szemben azzal a helyzettel, amelyben jelenleg általában a Németországban lakó munkavállalók vannak.

46 Másfelől, ahogy arra a G. Erny utalt anélkül, hogy állítását a Daimler a Bíróság előtti tárgyaláson vitatta volna, a G. Ernyhez hasonló helyzetben lévő határ menti ingázó munkavállalóknak fizetett kiegészítés Franciaországban adóköteles.

47 A határ menti ingázó munkavállalók esetére vonatkozó számítási mód alkalmazásának jogszerűsége érdekében a Daimler az érintett lakóhelye szerinti különböző számítási módok alkalmazásából eredő adminisztrációs nehézségekre, és a német jövedelemadó figyelmen kívül hagyásának pénzügyi következményeire hivatkozott.

48 Ezeket – a pénzügyi terhek növekedésén és az esetleges adminisztrációs nehézségeken alapuló – indokokat azonban el kell utasítani. Ilyen indokok ugyanis nem igazolhatják az EUMSZ 45. cikkben eredő, az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó kötelezettség tiszteletben tartásának hiányát (lásd ebben az értelemben különösen a fent hivatkozott Merida-ügyben hozott ítélet 30. pontját), mivel a vitatott rendelkezések közjogi vagy magánjogi jellegének semmilyen hatása nincs az említett indokok alkalmazási körére vagy tartalmára (lásd ebben az értelemben különösen a C-415/93. sz. Bosman-ügyben 1995. december 15-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-4921. o.] 86. pontját).

49 A Daimler ezen kívül a szociális partnereket a munkafeltételek kidolgozása során megillető autonómiára is hivatkozik.

50 Mindazonáltal, míg különösen az EUMSZ 152. cikk első bekezdésében az következik, hogy az Európai Unió tiszteletben tartja a szociális partnerek önállóságát, az Európai Unió alapjogi chartájának 28. cikke kimondja, hogy a munkavállalóknak és a munkáltatónak, illetve szervezeteknek azon jogát, hogy megfelelő szinten kollektív tárgyalásokat folytassanak és kollektív szerződéseket kössenek, az uniós joggal (lásd ebben az értelemben a C-447/09. sz., Prigge és társai ügyben 2011. szeptember 13-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-8003. o.] 47. pontját) és ennél fogva a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével összhangban kell gyakorolni.

51 Végül nincs relevanciája annak a körülménynek, hogy a G. Ernyvel hasonló helyzetben lévő munkavállalókat előzetesen tájékoztatták a kiegészítés munkáltatójuk általi számítási módjáról, és így lemondhattak volna a nyugdíjazást megelőző progresszív munkaidős-kedvezmény rendszerével járó kedvezményről. Az EUMSZ 45. cikkben megfogalmazott hátrányos megkülönböztetés tilalma, ahogy az a jelen ítélet 36. pontjában említésre került, minden, a munkát kollektívan rendező megállapodásra és magánszemélyek között megkötött szerződésre alkalmazandó.

52 Az 1612/68 rendelet 7. cikke (4) bekezdése értelmében, a kollektív vagy egyéni szerződés azon rendelkezése, amely az állampolgárságon alapuló közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést valósít meg, semmis.

53 Sem az EUMSZ 45. cikk, sem az 1612/68 rendelet rendelkezései nem írják el? a tagállamok vagy a Daimlerhez hasonló magánmunkáltatók számára meghatározott intézkedés meghozatalát a hátrányos megkülönböztetés tilalmának megsértése esetén, e rendelkezések meghagyják számukra a céljuk elérését biztosító különböz? megoldások közül szabad választás lehet?ségét, a felmerül? különböz? helyzeteknek megfelel?en (a fent hivatkozott Raccanelli-ügyben hozott ítélet 50. pontja).

54 Ennek megfelel?en a kérdésre adandó válasz az, hogy az EUMSZ 45. cikkel és az 1612/68 rendelet 7. cikkének (4) bekezdésével ellentétesek az egyéni és kollektív szerz?dések olyan kikötései, amelyek alapján az alapügy tárgyát is képez?, a nyugdíjazást melgel?z? progresszív munkaid?-kedvezmény rendszerében a munkáltató által fizetett kiegészítést olyan módon kell kiszámítani, hogy a munkavállaló által a foglalkoztatás szerinti tagállamban fizetend? jövedelemadókat névlegesen levonják e kiegészítés számítási alapjának meghatározásakor, miközben a kett?s adóztatás elkerülésér?l szóló pénzügyi megállapodásnak megfelel?en a munkavállalók lakóhelye szerinti tagállam adóztathatja az olyan munkavállalóknak adott illetményeket, munkabéreket és hasonló juttatásokat, akik nem a foglalkoztatás szerinti tagállamban laknak. Az említett 7. cikk (4) bekezdésének megfelel?en az ilyen kikötések semmiesek. Az EUMSZ 45. cikk és az 1612/68 rendelet rendelkezései meghagyják a tagállamok és a szociális partnerek számára az e rendelkezések céljának elérését biztosító különböz? megoldások közül szabad választás lehet?ségét.

A költségekr?l

55 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vev? felek számára a kérdést el?terjeszt? bíróság el?tt folyamatban lév? eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekr?l. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthet?k meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következ?képpen határozott:

Az EUMSZ 45. cikkel és a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68/EGK tanácsi rendelet 7. cikkének (4) bekezdésével ellentétesek az egyéni és kollektív szerz?dések olyan kikötései, amelyek alapján az alapügy tárgyát is képez?, a nyugdíjazást melgel?z? progresszív munkaid?-kedvezmény rendszerében a munkáltató által fizetett kiegészítést olyan módon kell kiszámítani, hogy a munkavállaló által a foglalkoztatás szerinti tagállamban fizetend? jövedelemadókat névlegesen levonják e kiegészítés számítási alapjának meghatározásakor, miközben a kett?s adóztatás elkerülésér?l szóló pénzügyi megállapodásnak megfelel?en a munkavállalók lakóhelye szerinti tagállam adóztathatja az olyan munkavállalóknak adott illetményeket, munkabéreket és hasonló juttatásokat, akik nem a foglalkoztatás szerinti tagállamban laknak. Az említett 7. cikk (4) bekezdésének megfelel?en az ilyen kikötések semmiesek. Az EUMSZ 45. cikk és az 1612/68 rendelet rendelkezései meghagyják a tagállamok és a szociális partnerek számára az e rendelkezések céljának elérését biztosító különböz? megoldások közül szabad választás lehet?ségét.

Aláírások

* Az eljárás nyelve: német.